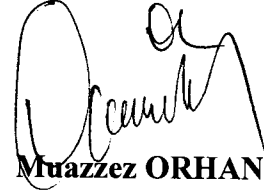

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri ERSOY* tarafından Anayasanın 98'inci, İçtüzüğün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

Van'ın tarihi, kültürel ve doğal varlıkları kamusal bir politika ile korunmadığından birçok tehdit ile karşı karşıya kalmaktadır. Van'ın neredeyse her ilçesinde, yok olmaya ve vandalların saldırısına terk edilmiş tarihi, kültürel ve doğal mekanlar mevcuttur. Sadece Van'a özgü olmayan bu kültür ve doğa kırım politikaları Türkiye'de halkların hafızasına ve kültürlerine duyulmayan saygınının birer göstergesidir.

Yüzlerce yıllık tarihiyle Gevaş'ın Kanzak (Altınsaç) mahallesinde, Van Gölü'ne karşı ihtişamlı güzelliğiyle bilinen St. Thomas Ermeni Manastırı, bakımsızlıktan ve ilgisizlikten yok olmayla yüz yüze bırakılmış durumdadır. Havarilerden Aziz Thomas'a ait kutsal eşyaların saklanması amacıyla 11'inci yüzyılda inşa edildiği söylenen St. Thomas Ermeni Manastırı iki bin metre yükseklikte bir dağın zirvesindedir. Kentte özellikle turistlerce en çok ziyaret edilen yerlerden biri olan manastır, Van'a 75, Gevaş'a ise 40 kilometre uzaklıkta bulunmaktadır. Kiliseyi ziyaret edenler kilisenin definecilerce yağmalandığını, herhangi bir koruma sağlanmadığı için etraftaki hayvanların kiliseye girebildiğini, defineciler ve hayvanlar nedeniyle kilisenin bir harabeye döndüğünü gözlemlemektedir. Manastır'ın bir kilometre batı yönünde Van Gölü'ne 500 metre uzaklıkta bulunan ve Ermenilere ait olan tarihi mezarlık da yine manastır gibi definecilerin kazıları ile tahrip edilmiş durumdadır. Benzer bir şekilde Başkale ilçesine bağlı Albayrak köyünde olan, 13. yüzyıldan kalma St. Bartholomeus Kilisesinin de restorasyon ve defineci ve yağmacılara karşı korunma çalışmaları yapılmamıştır. Erek Dağı'nın eteklerinde Van Merkeze bağlı, Yukarı Bakraçlı Köyü'nde yer alan Warak Wank Manastırı olarak adlandırılan yapı içindeki tarihi kilise, kütüphane ve çan kulesinin kalıntıları da benzer bir tehdit altında ve yok olma riski ile yüz yüzedir. Benzer bir

risk Van Gölü içindeki Adır adasındaki Lim Manastırı kapsamındaki kilise ve diğer kalıntılar için de mevcuttur. Sadece burada listelenen kilise ve manastırlar değil Van sınırları içerisinde olan onlarca kilise ve manastır yok olma, yok edilme ve yıkım riski ile yüz yüzedir. Gerekli koruyucu önlemlerin alınmaması durumunda geri dönüşü olmayan tarihsel bir yıkımın ortaya çıkacağı bilinmelidir. Van'ın bilinen en eski yapılarından olan manastır ve kiliselerin restore edilmemesi ve korunması için yapılan onlarca çağrı henüz bir karşılık bulmamıştır. Bu kiliselerin etrafında tarihi başka kalıntıların ve mezarlıkların olduğu yapılan araştırmalar ve haberlerle kamuoyuna yansımıştır.

Bu kapsamda;

- 1) Van'da koruma altında olan tarihi kiliseler ve manastırlar hangileridir? Hangilerinin çevresindeki alanlar SİT alanı olarak ilan edilmiştir? SİT alanında olması bu tarihi yapıları yıkım, yağma ve diğer saldırılara karşı koruyabilmekte midir? Bu yapıları korumaya dönük yeni bir çalışma başlatacak mısınız?
- 2) Van'da koruma altında olmayan tarihi manastır ve kiliseler hangileridir? Bu kiliselerin çevresindeki alanlar SİT alanı olarak ilan edilecek midir? Bu yapıları korumaya dönük bir çalışma başlatacak mısınız?
- 3) Gevaş Kankaz (Altınsaç) köyündeki St. Thomas manastırının yıkılmaması ve yağmalanmaması amacıyla korunması, restorasyonu ve tanıtımı için herhangi bir çalışma başlatacak mısınız?
- 4) Başkale Albayrak köyündeki St. Bartholomeus manastırının yıkılmaması ve yağmalanmaması amacıyla korunması, restorasyonu ve tanıtımı için herhangi bir çalışma başlatacak mısınız?
- 5) Yukarı Bakraçlı Köyü'nde yer alan Warak Wank Manastırının (Yedi Kilise'nin) yıkılmaması ve yağmalanmaması amacıyla korunması, restorasyonu ve tanıtımı için herhangi bir çalışma başlatacak mısınız?
- 6) Adır Adasındaki Lim Manastırının yıkılmaması ve yağmalanmaması amacıyla korunması, restorasyonu ve tanıtımı için herhangi bir çalışma başlatacak mısınız?
- 7) Çarpanak Adasındaki Ctouts Manastırı ve St. Jean Kilisesinin yıkılmaması ve yağmalanmaması amacıyla korunması, restorasyonu ve tanıtımı için herhangi bir çalışma başlatacak mısınız?
- 8) Van'ın tarihi, kültürel ve doğal mirasının korunması amacıyla hangi faaliyetler yürütülmektedir?